

NEDERLANDSE

BACH
19
21

VERENIGING

BACH
VOOR
IEDEREEN

Beleidsplan
2021-2024

Stichting de Nederlandse Bachvereniging

Missie, Visie, Profiel

“I feel these people are so talented and educated in their art, they make Bach so accessible to the world.” Deze woorden, van een fan¹ bij een van onze YouTube-video's, zijn voor ons het grootst denkbare compliment. Bach toegankelijk maken voor zoveel mogelijk mensen, daarvoor zetten wij ons met hart en ziel in, ook in de tweede eeuw van de Nederlandse Bachvereniging, die in 2021 begint.

Missie

Johann Sebastian Bach (1685-1750) is misschien wel de meest 'inclusieve' componist die we kennen. Iedereen kan bij hem terecht: van amateur tot virtuoos, van koorzanger tot jazzmuzikant, van laag- tot hoogopgeleid, gelovig of niet – Bach is er voor iedereen. In zijn muziek vinden mensen inspiratie, ontroering, troost en bezinning. Bachs muziek is voor alle generaties een constante factor, een rustpunt in een hectische wereld. **'Bach voor iedereen'** is daarom onze missie.

Visie

De Nederlandse Bachvereniging beschouwt zichzelf als hoeder van klinkend cultureel erfgoed en ziet het als haar verantwoordelijkheid het genre oude muziek levend en relevant te houden. Dit doet zij vanuit de visie dat muziek voor veel mensen geen luxe, maar een van de eerste levensbehoeften is. Met onze uitvoeringen creëren wij waarde, die niet (of slechts beperkt) in economische termen is uit te drukken: muziek verrijkt het leven in immateriële zin. Onze omgang met muziek moet zinnig zijn, impact hebben en aansluiting blijven vinden bij de leefwereld van ons huidige en toekomstige publiek.

Artistiek profiel

Opgericht in 1921 om Bachs *Matthäus-Passion* uit te voeren in de Grote Kerk Naarden, is de Nederlandse Bachvereniging in de afgelopen eeuw uitgegroeid tot een toonaangevend vocaal-instrumentaal ensemble van internationale betekenis. Wij onderzoeken, presenteren en verspreiden het werk van J.S. Bach en zijn tijd- en geestgenoten van generatie op generatie. De Bachvereniging musiceert volgens de uitgangspunten van de 'historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk', hetgeen inhoudt dat we ons baseren op historische bronnen, dat we spelen op instrumenten die recht doen aan de periode waarin zij tot klinken kwamen (oude instrumenten dus, of kopieën daarvan) en dat we ons verdiepen in de context waarin ons repertoire tot stand kwam. Dit alles in ruime zin en met oog voor de tijd waarin wij nu leven.

¹ Vallie MacKrell in een YouTube-commentaar bij Orkestsuite Nr.3, BWV 1068

Met de aanstelling van artistiek leider Shunske Sato in 2018 is voor de Bachvereniging een nieuw artistiek hoofdstuk begonnen. De uitgangspunten van ons DNA liggen echter vast: wij werpen nieuw licht op eeuwenoude partituren vanuit een open, nieuwsgierige en onderzoekende houding, en schuwen daarbij het experiment niet. Voor Shunske Sato is er niet één manier om recht te doen aan alle facetten van de muziek van Bach, in tegendeel: er zijn talloze mogelijkheden. De Bachvereniging stelt zich ten doel die mogelijkheden te onderzoeken en tot klinken te brengen: een zoektocht zonder einde, die wij willen delen met zoveel mogelijk mensen.

Positionering binnen het landelijk bestel

De Nederlandse Bachvereniging neemt in onze ensemblecultuur een unieke plaats in. Het is het oudste *vocaal-instrumentale* ensemble dat het repertoire van en rond Bach in hoge kwaliteit uitvoert op basis van inzichten uit de historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk. De Bachvereniging werkt (e) naast haar artistiek leiders onder meer met experts als Gustav Leonhardt, Ton Koopman, Peter Dijkstra, Marcus Creed en Philippe Herreweghe. De komende seizoenen maken o.a. Václav Luks, Leonardo García Alarcón, Hans-Christoph Rademann, René Jacobs en Masato Suzuki hun opwachting bij het ensemble.

De Bachvereniging onderscheidt zich van vergelijkbare instellingen door twee belangrijke factoren.

In de eerste plaats is de Bachvereniging niet gevormd door of rond één bepalende artistiek leider: in haar bijna honderdjarige bestaan heeft de organisatie verschillende artistiek leiders zien komen en gaan. Het artistieke DNA is verankerd binnen de organisatie zelf en bepalender dan de musicus die het ensemble leidt.

Ten tweede is de Bachvereniging sinds de jaren tachtig uitgegroeid tot een gezaghebbend instituut, dat meer is dan een ensemble. Vanuit die hoedanigheid dragen wij verantwoordelijkheid voor het genre. Met ons veelomvattende online project **All of Bach** verspreiden wij cultureel erfgoed, via het **Young Bach Fellowship** bieden wij een podium aan een nieuwe generatie musici en met onze **educatie- en participatieprogramma's** willen wij zoveel mogelijk mensen betrekken bij onze activiteiten. Wij vervullen deze taak met trots en plezier.

Op dit moment zijn er in Nederland twee vergelijkbare - maar in tegenstelling tot de Nederlandse Bachvereniging uitsluitend instrumentale - instellingen actief binnen het domein van de oude muziek². Het Orkest van de Achttiende Eeuw, opgericht door Frans Brüggen (1934-2014) legt zich vooral toe op het klassieke en vroeg-romantische repertoire in grotere bezettingen, en komt per seizoen op projectmatige basis samen voor enkele internationale tournees. Onze collega's van Holland Baroque - artistiek geleid door Tineke en Judith Steenbrink - profileren zich met muzikaal gedurfde samenwerkingen, vaak uit andere genres, waarbij meestal een brug naar het heden wordt geslagen.

² Het Amsterdam Baroque Orchestra & Choir van Ton Koopman geeft een beperkt aantal concerten; vooral in het buitenland

Terugblik op de periode 2017-2020: herdefiniëring van het profiel

Voor de Bachvereniging brak in 2017 een spannende periode aan. Artistiek leider Jos van Veldhoven had eind 2016 laten weten zijn directiefunctie als artistiek leider na vijfendertig jaar te willen overdragen. Daarop besloot ook zakelijk directeur Jan Van den Bossche te vertrekken, zodat het bestuur de gelegenheid kreeg de directie geheel opnieuw in te richten. Er werd gekozen voor een eenhoofdige directie. Deze dubbele leiderschapswissel, die in 2018 zijn beslag kreeg, heeft uiteraard consequenties gehad voor de artistieke en zakelijke koers.

Het in 2011 als jubileumproject gestarte online videoplatform All of Bach domineerde tot 2017 programmering, planning en productie. Het doel van dit project was om in het jubileumseizoen alle werken (1080 BWV-nummers) van Bach in beeld en geluid online te hebben, uitgevoerd door de Bachvereniging en bevriende solisten. Onvermijdelijk verschoven hierdoor bepaalde aandachtsgebieden – zoals buitenlandse tournees en nieuwe artistieke partnerschappen – naar de achtergrond. De nieuwe leiders stonden voor belangrijke keuzes. Wat voor ensemble willen wij zijn? Wie willen wij bereiken en hoe? Wat kan All of Bach daarbij betekenen?

Van All of Bach naar Bach for All

Een eerste besluit is geweest dat de *Bachvereniging* haar blik meer naar buiten moest gaan richten. Wij bewegen daarom sinds begin 2018 van *All of Bach* naar *Bach for All*. We willen een ware *Bachvereniging* zijn, waarbij iedereen die geïnteresseerd is in onze activiteiten of daar deel van wil uitmaken, zich thuis en welkom voelt. De start van het All of Bach-kanaal op YouTube was daarvan een symbolisch begin, gevolgd door de vernieuwing van onze website, waarin All of Bach werd geïntegreerd.

Een tweede, belangrijke stap was dat we afscheid hebben genomen van het jubileumjaar 2022 als einddatum voor All of Bach. Het project is van onschatbare waarde voor de Bachvereniging en is zo verweven met onze missie dat het onlosmakelijk bij ons is gaan horen: van een jubileumproject is All of Bach geëvolueerd tot een kernactiviteit, onderdeel van ons profiel. Deze keuze brengt met zich mee dat het tempo van uitvoeren en opnemen van Bachs werken iets lager komt te liggen, waardoor ruimte ontstaat om ook regelmatig werk van andere componisten te programmeren en andere artistieke keuzes te maken.

Vivaldi-Dangerous Liaisons i.s.m. Opera2Day, 2019

**De periode 2017-2020 kende (en kent) veel artistieke hoogtepunten.
Een selectie:**

- Bachs *Matthäus-Passion* o.l.v. respectievelijk Václav Luks, Jos van Veldhoven, Philippe Herreweghe en Leonardo García Alarcón;
- Optredens in de serie Pieces of Tomorrow (TivoliVredenburg) in 2017, 2019 (*Matthäus-Passion*) en 2020 (*Weihnachts-Oratorium*);
- De opera's *Vivaldi – Dangerous Liaisons* (2019) en *L'incoronazione di Poppea* van Monteverdi (2020) i.s.m. Opera2Day;
- Groot bezette jong-talentprojecten als de 'Jonge Johannes' (Bach: *Johannes-Passion*, 2017) en *Concerto Supergrosso* (2020);
- Concerten in België, Duitsland, Oostenrijk en Spanje, een tournee in Japan en het slotconcert in het Bachfest Leipzig (juni 2020).

Periode 2021-2024: het begin van de tweede eeuw van de Bachvereniging

De beweging van All of Bach naar Bach for All heeft consequenties voor alles wat we ondernemen en vergt vernieuwing op diverse terreinen. Van onze programma's tot onze podiumpresentatie, van de website tot de bestuurlijke structuur: alles ging (en gaat) op de schop. Om deze transitie vorm te geven zijn we in 2018-2019 een positioneringstraject gestart onder begeleiding van bureau The Zooooo, waarbij alle geledingen uit de organisatie (musici, staf, besturen) werden betrokken. We hebben ons DNA onder de loep genomen, onze kernwaarden, missie en visie gedefinieerd, en aan de hand daarvan de koers voor de nabije toekomst bepaald. Met enthousiasme en een gezonde dosis spanning kijken wij uit naar de komende jaren.

Programmeringsprofiel 2021-2024

Het uitgangspunt bij onze programmering wordt gevormd door het gegeven dat de Bachvereniging een vocaal-instrumentaal ensemble is. Een aantal 'vaste waarden' vormt de basis voor onze seizoenen. Daarnaast programmeren wij typisch 'Bachvereniging-repertoire', zoals minder frequent uitgevoerde muziek van Bach (cantates, motetten, concerten en suites), geplaatst in een verrassende context.

Opera

De succesvolle coproductie *Vivaldi – Dangerous Liaisons* met Opera2Day resulteerde in een structurele samenwerking. Na Monteverdi's *Poppea* (2020) ontwikkelen wij in 2022 gezamenlijk de 'opera die Bach nooit heeft geschreven', werktitel *Der Prophet*. Op muziek van Bach en diens tijdgenoten brengen wij het intrigerende levensverhaal van Jan van Leyden. Deze Nederlander werd 'christenfundamentalist' en stichtte als 'profeet' een wederdopersgemeenschap in Münster, die volledig corrumpeerde en tot een tiranniek geleide stadstaat uitgroeide. Een scherpe Christelijk-historische spiegel voor 'Islamitische Staat' in het Midden-Oosten. Via participatieprogramma's zullen we amateurkoren betrekken voor de verwezenlijking van de grootschalige scènes.

In 2024 volgt *Jezus in India: een alternatieve passie*. De Bijbel vermeldt niets over het leven van Jezus tussen zijn 12e en 29e. Sommige onderzoekers denken dat hij via de zijderoute naar India ging en daar in aanraking kwam met verschillende denkers. Dit alternatieve levensverhaal – waar of niet – kan de verwantschap tussen diverse religies voelbaar maken in een tijd waarin vooral verschillen worden benadrukt. Westerse religieuze muziek klinkt naast klassieke muziek uit India, en Arabische en Perzische muziek van langs de zijderoute. Choreografie voor het project is in handen van Kalpanarts, een gezelschap dat Indiase dans in de huidige tijd een nieuwe plaats wil geven. Met hen onderzoeken we hoe de Indiase gemeenschap in de voorstelling kan participeren.

Alternatieve passies

In samenwerking met de NTR ZaterdagMatinee voert de Bachvereniging vanaf 2021 ieder jaar een 'alternatieve passie' uit. We starten in 2021 met de *Brockes-Passion* van Bachs tijdgenoot Reinhard Keiser; een groots opgezet, zelden uitgevoerd werk. In 2022 staat *Der Tod Jesu* van Carl Heinrich Graun (1704-1759) op het programma. Over de jaren 2023 en verder zijn gesprekken gaande.

Matthäus-Passion

René Jacobs laat het publiek in 2021 kennismaken met de vroegste versie van de *Matthäus-Passion* (BWV 244.1) – een versie die wezenlijk verschilt van de vorm waarin het monumentale opus meestal te horen is. Onze honderdste *Matthäus* in 2022 staat onder leiding van Shunske Sato. In deze bijzondere editie zal beeld een belangrijke rol spelen. In 2023 maakt organist/dirigent Masato Suzuki voor het eerst zijn opwachting bij de Bachvereniging.

Kerstprogramma's

Nadat in december 2021 Bachs *Hohe Messe* heeft geklonken, maken we in 2022 een kersttournee inclusief All of Bach-opname met Bachs *Weihnachts-Oratorium, cantates 4-6*³. In onze opname laten we niet alleen het *Weihnachts-Oratorium* zelf horen, maar maken we duidelijk hoe Bach eerdere cantates “recyclede” en een nieuw leven gaf met een andere tekst. Alt Alex Potter stelt het programma voor kerstmis 2023 samen, waarbij Bachs *Magnificat* van een verdiepende context wordt voorzien.

Allerzielen

Met onze programma's rond Allerzielen bouwen wij de komende jaren aan een dierbare traditie. Alex Potter zette vorig jaar de toon met een indrukwekkend programma rond het werk van Johann Rosenmüller; in 2020 zal dirigent Nicholas McGegan zijn licht doen schijnen over de Requiemmissen van Mozart en Michael Haydn. Jos van Veldhoven keert in 2021 terug bij de Bachvereniging met een 'zeventiende eeuws *Deutsches Requiem*' en in 2022 verwelkomen wij Hervé Niquet met een Frans vocaal programma.

Jubileumseizoen 2021-2022

Uiteraard staat ons eeuwfeest in het teken van onze naamgever. Op verschillende plaatsen en op talloze manieren zullen we het werk van en rond Bach laten horen, vaak op een manier die het publiek niet van ons gewend is. De aftrap vindt plaats in het Festival Oude Muziek in september 2021. In het hart van het jubileumseizoen spelen we de opera *Der Prophet* (zie pagina 7). Verder programmeren we concerten en diverse activiteiten, culminerend in een eigen Bachfestival in TivoliVredenburg in mei 2022. Een speciale plaats wordt ingeruimd voor amateurs (Bachdagen in verschillende Nederlandse zalen; diverse activiteiten tijdens het festival en participatie bij de opera *Der Prophet*) en kinderen (muziekpoppentheater i.s.m. Koomans poppentheater). 'Hard core' Bachliefhebbers komen aan hun trekken met *Die Kunst der Fuge*, geënceneerd door Folkert Uhde, de *Hohe Messe* o.l.v. Hans-Christoph Rademann en de *Matthäus-Passion* o.l.v. Shunske Sato.

³ In december 2020 staan de eerste drie cantates, tournee en opname voor All of Bach op het programma

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit: “Een flexibel topensemble”

Het ensemble van de Nederlandse Bachvereniging bestaat uit gespecialiseerde, enthousiaste musici, die hun vak tot in de puntjes beheersen. Ze zijn veelzijdig, ruimdenkend en flexibel: onontbeerlijke kwaliteiten voor ensemblemusici. Om onze spelkwaliteit te bewaken voert de artistiek leider jaarlijks individuele gesprekken met alle musici, hebben wij een artistieke commissie die uit in- en extern betrokkenen bestaat, en onderhoudt directeur en artistiek leider zowel binnen als buiten de organisatie contact met diverse stakeholders, zoals programmeurs, partnergezelschappen en festivaldirecteuren.

Het bewaken van onze eigen identiteit is een voortdurend aandachtspunt. Welke musici zetten we in voor welk repertoire? Past deze gastdirigent bij ons? Brengt de Bachvereniging dit repertoire, of past het misschien beter bij het profiel van een collega-ensemble? Bij ieder nieuw te ontwikkelen programma – al dan niet in coproductie – stellen wij ons deze vragen. Dat betekent dat wij soms nee zeggen: wij willen dat onze producties herkenbaar van de Bachvereniging zijn.

Zoals verwoord in onze missie is de impact of zeggingskracht van onze activiteiten leidend. Via publieksreacties, de talloze commentaren bij de video's op ons YouTube-kanaal en de vele positieve recensies van onze concerten kunnen wij concluderen dat het vaak lukt ons publiek te beroeren.

“Bij de Bachvereniging krijgt Parrott de helderheid die hij nastreeft cadeau van de zangers die het publiek de woorden aanreiken: een communicatieve houding die de gehele uitvoering kenmerkt”

**** Monteverdi - Mariavespers, 13 december 2019, Dagblad Trouw, Frederike Berntsen

“If anyone needs proof of God listen to this heavenly music. Such perfection. Bach was the God’s stenographer, and the Netherlands Bach Society is reciting it for the world to hear. Such incredibly vibrant performances. That the land of Spinoza and Rembrandt gives us such glorious sounds. Bravo!”

Aaron S., YouTube-commentaar bij cantate BWV 78

“Het gezelschap speelt alert onder Hernán Schvartzman en durft risicovolle afslagen te nemen, wat de sensatie van een nieuwe productie in hoge mate onderstreept”

Trouw 19-1-2019***, Frederike Berntsen

“Gisteren heb ik jullie concert in de Nieuwe Kerk in Den Haag bijgewoond. Adembenemend mooi! Opbouw en uitvoering waren heel bijzonder. Ik ga veel naar concerten, maar de ontroering tijdens dit concert heb ik niet vaak ervaren”

Publieksreactie Allerzielen, november 2019

“In energie, elasticiteit en scherp schakelen toont de Bachvereniging zich een flexibel topensemble”

Vivaldi-Dangerous Liaisons, NRC 18-1-2019****, Mischa Spel

“The Netherlands Bach Society is probably the best thing I have discovered on the internet. Many thanks”

Thor Halfdanarson, YouTube-commentaar bij Kaffee-Cantate, BWV 211

Vernieuwing: "the future generation will be in good hands"

Als hoeder van de oude muziek spelen wij niet alleen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van nieuwe generaties musici, maar dragen we ook bij aan het relevant en levendig houden van het genre oude muziek.

Talentontwikkeling

Onder de noemer Young Bach Fellowship (YBF) ontwikkelde de Bachvereniging een structureel talentontwikkelingsprogramma, gericht op musici die pas zijn afgestudeerd of zich in de Masterfase van hun conservatoriumopleiding bevinden. Om het jaar selecteren wij via audities acht instrumentalisten en vier zangers. Deze samenstelling garandeert dat de talenten minimaal twee keer per jaar kunnen deelnemen aan programma's van de Bachvereniging. Daarnaast kunnen zij in afzonderlijke formaties optreden. De fellows hebben een mentor (musicus of stafid) en krijgen begeleiding op het gebied van marketing, financiën, positionering en programmering. Fellows kunnen ook kennis en ervaring opdoen op andere gebieden, zoals productie of onderzoek. Momenteel verkennen we ook mogelijkheden tot samenwerking met productiehuis Oorkaan. Het YBF-programma duurt twee jaar en wordt afgesloten met een concert. Veel van de fellows komen terecht op onze remplaçantenlijst, wat op termijn kan leiden tot een plaats in de kernbezetting van het ensemble. Zo snijdt het mes aan twee kanten.

<https://www.bachvereniging.nl/young-bach-fellowship>

Naast het Young Bach Fellowship organiseert de Bachvereniging incidentele projecten voor jonge musici. In het voorjaar van 2019 nodigden we zeven talentvolle viool leerlingen (13-18 jaar) uit om kennis te maken met de barokviool. Van Shunske Sato kregen zij workshops en masterclasses, culminerend in een eigen solo-opname voor All of Bach. Voor dit project werkten we samen met het Nederlands Vioolconcours en het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds. In 2021 en 2023 zullen we soortgelijke projecten initiëren, ook voor andere instrumenten⁴.

<https://www.bachvereniging.nl/viool>

Buiten het podium

Talentontwikkeling is ook buiten het podium een aandachtspunt voor de Bachvereniging. Stafmedewerkers worden in staat gesteld trainingen en cursussen te volgen, talentvolle jonge medewerkers krijgen de mogelijkheid door te stromen naar vervolgfuncties. Ook de Raad van Toezicht heeft jong talent een plaats gegeven door een toezichthouder te benoemen vanuit het programma Blikverruimers⁵.

⁴ Het eerste project in deze reeks vond plaats in 2016:

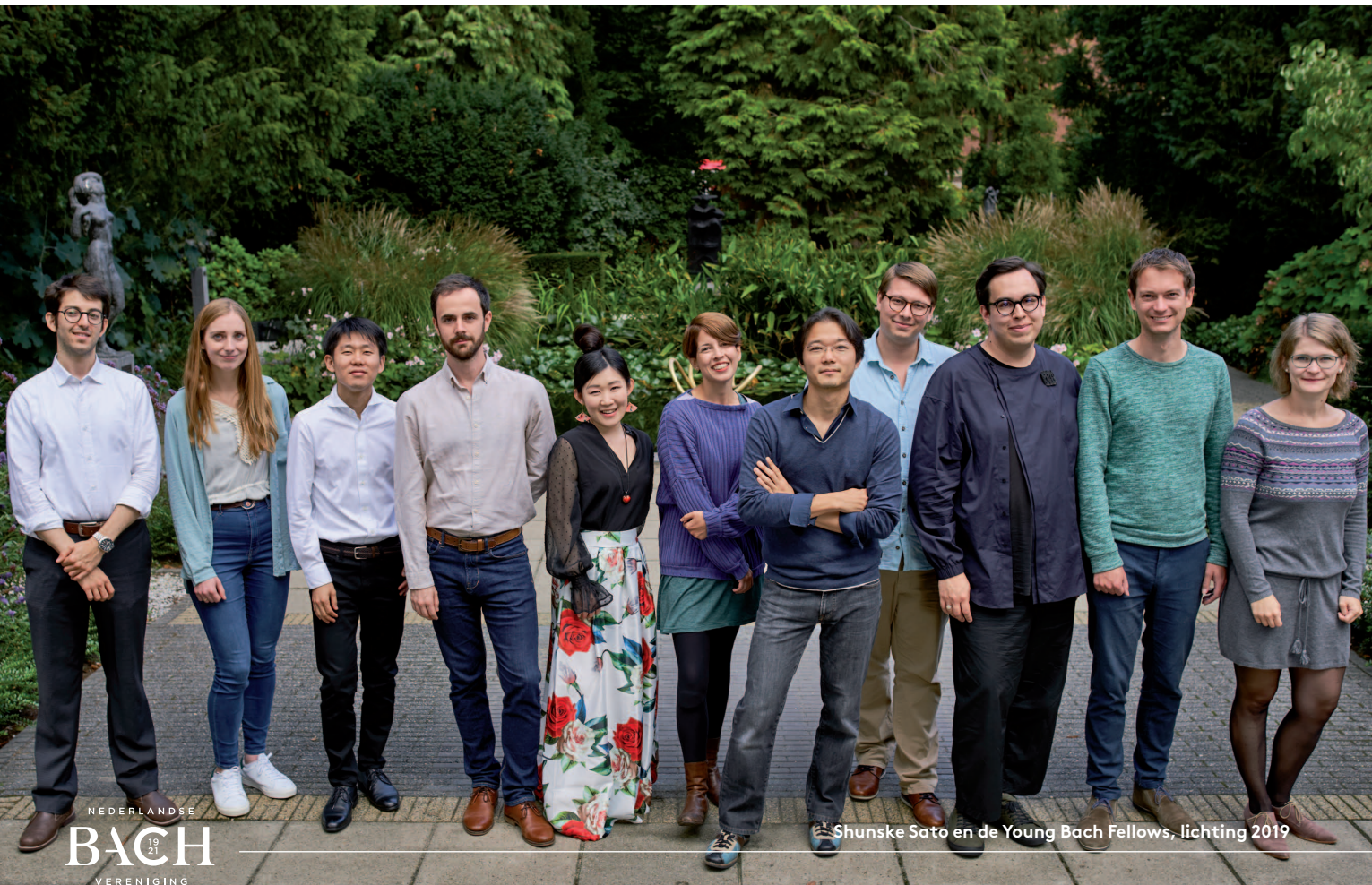
<http://www.bachvereniging.nl/inventionen>

⁵ Platform voor jonge commissarissen en toezichthouders:

<http://www.blikverruimers.com>

“I can certainly say that the future generation will be in good hands when it comes to baroque music education/instruction and performance, at least in the Netherlands. Excellent and an important effort on part of the NBS!”

Mario Fonseca, YouTube-commentaar bij
vioolproject voor jong talent, zomer 2019

Bijdrage aan de ontwikkeling van het genre

'The Netherlands in the '60s became to Baroque performance what Switzerland is to chocolate, watches, and banks'⁶. Als Nederlands ensemble hebben wij dus een naam hoog te houden! Pioniers als Gustav Leonhardt, Frans Brüggen en Nikolaus Harnoncourt maakten vijftig jaar geleden duidelijk dat 'oude muziek' een eigen benadering vereist, met gespecialiseerde musici en dirigenten, spelend op passend instrumentarium. Is de tijd daarna tot stilstand gekomen? Beslist niet. Door onze diep verankerde nieuwsgierige houding zullen wij altijd blijven onderzoeken en experimenteren. Bij die zoektocht wil de Bachvereniging het publiek de komende jaren nadrukkelijk betrekken. Dat doen wij enerzijds met de thema's die we in onze programma's aansnijden, anderzijds door werk te maken van de manier waarop wij communiceren, zowel op als buiten het podium.

- Voor een aantal programma's gaan wij werken met een regisseur of dramaturg: Thomas Höft (*Bachs Brouwerij*, 2020) en Folkert Uhde (*Kunst der Fuge*, 2021). Met TivoliVredenburg werken we samen om bij enkele programma's in de Grote Zaal gebruik te maken van concertregie.
- Met Opera2Day verkennen we het genre van de barok-opera. Zo rekten we de muzikale grenzen op van Vivaldi naar de hedendaagse componist Vanni Moretto, ontwikkelen we een fictieve Bach-opera en incorporeren wij theater, dans en barokmuziek uit Oost en West in *Jezus in India*.
- Met het Festival Oude Muziek (FOM) verdiepen we ons in 'historical acting' door het organiseren van concerten en workshops met publiek. We onderzoeken hoe gestiek en affect een rol spelen in de manier waarop een musicus emoties aan het publiek kan overbrengen. Dit komt uiteindelijk tot klinken in het Utrecht Early Theatre Festival, waar het FOM de komende jaren een basis voor legt.
- Onderzoek blijft een belangrijke rol spelen in de manier waarop wij onze muziek uitvoeren. Soms leidt dat tot spectaculaire bezettingen (*Concerto Supergrosso*, februari 2020) fantastische verhalen (*Bach loves Vivaldi*, april 2021) of verrassende interpretaties (de vroegste versie van de *Matthäus-Passion* met René Jacobs in 2021).

⁶ Bernard Sherman, *Inside early music: conversations with performers* (Oxford, 1997)

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Eerlijke beloning: achtergrond en sociale dialoog

Ruim voordat de discussie over eerlijke beloning binnen de kunstensector actueel werd, beijverde de Bachvereniging zich voor passende honoraria voor musici en staf. In een inventarisatie uit 2015⁷ behoorde de Bachvereniging samen met het Nederlands Kamerkoor tot de best betalende ensembles. Uit datzelfde onderzoek bleek evenwel dat de honoraria nog altijd ver verwijderd waren van een wenselijk minimum. In de afgelopen jaren hebben we de volgende maatregelen genomen om naar een betere beloning voor onze musici toe te werken:

- in 2018 hebben de directies van de Bachvereniging en twee collega-ensembles een gesprek met de minister gevoerd, hetgeen heeft geleid tot de nieuwe regeling 'verbetering honoraria ensemblemusici' bij het Fonds Podiumkunsten⁸.
- het positieve resultaat over 2018 is deels opgenomen als bestemmingsreserve 'verbetering honoraria musici'.
- onze honoraria zijn m.i.v. seizoen 2019-2020 structureel met 10% verhoogd.

Beloningsrichtlijn en invoering CAO

De muziekensembles, verenigd in de NAPK, hebben in 2016 met ondersteuning van de AWWN en na overleg met FNV KIEM Klassieke Muziek en de Nederlandse Toonkunstenaarsbond (NTB) de 'Beloningsrichtlijn muziekensembles' opgesteld. Het loongebouw van de CAO Nederlandse Orkesten werd hierbij als vertrekpunt gebruikt. Omdat onze sector verder moet professionaliseren is in 2019 een begin gemaakt met de totstandkoming van een CAO voor de muziekensembles. Onderhandelingen met de bonden starten in 2020; beoogde inwerkingtreding vanaf 1 januari 2021.

Bovengenoemde 'beloningsrichtlijn muziekensembles' vormt een belangrijk bestanddeel van de toekomstige CAO, waarin ook secundaire arbeidsvoorwaarden zijn geborgd. De beloningsrichtlijn vormt de basis voor de honoraria zoals die worden verwerkt in de bij deze aanvraag behorende begrotingen 2021-2024.

⁷ Beloning Ensembles - een inventarisatie, uitgevoerd door Bureau Cubiss i.o.v. NAPK, mei 2015

⁸ De Bachvereniging heeft uit deze middelen over 2018 en 2019 respectievelijk € 41.696 en € 48.800 ontvangen en direct kunnen uitkeren aan musici die aan de voorwaarden voldeden.

Grondslag huidig beloningsbeleid musici

Musici van de Bachvereniging zijn niet in dienst: zij zijn zelfstandig of worden verloond. Er wordt in wisselende samenstellingen gespeeld, variërend van zeer klein bezet (kamermuziek), middelgroot tot groot (*Matthäus-Passion*, 70 musici). Er zijn dus behoorlijke verschillen in het aantal werkuren per musicus op jaarbasis. Sommige musici, zoals de continuogroep⁹, spelen met vrijwel alle concerten mee, anderen slechts één project per seizoen.

- Onze tarieven zijn afhankelijk van de mate van muzikale verantwoordelijkheid (groot ensemble, klein ensemble en kamermuziek).
- Alle musici worden volgens dezelfde tariefstructuur betaald, ook de Young Bach Fellows.
- Concertmeester en aanvoerder blazers ontvangen voor hun extra taken een vaste toeslag.
- Musici ontvangen honorarium voor de volgende activiteiten: concerten, repetities, verzorgen van gastlessen op scholen, coachen van amateurs, bijwonen van beleidsbijeenkomsten en vergaderingen, aangevuld met séjours en reiskostenvergoeding.
- Zzp'ers factureren een opslag van 10% over het bruto-honorarium (compensatie voor het wegvallen van de wettelijke pensioenregeling die bij PFZW was ondergebracht).
- Leden van het Instrumentaal-Vocaal Overleg ontvangen hiervoor een jaarlijkse vergoeding.
- Er is een beperkte regeling voor doorbetaling bij ziekte.
- Met solisten en gastdirigenten worden aparte afspraken gemaakt.

Grondslag beloningsbeleid staf

- De staf bestaat voor het grootste deel uit medewerkers met een contract voor onbepaalde tijd. Wij hechten aan een duurzaam personeelsbeleid, waarbij medewerkers zich kunnen ontwikkelen en meerjarig aan de organisatie verbonden willen blijven.
- Voor de salarissen van stafmedewerkers (inclusief directeur en artistiek leider) volgen wij de CAO Toneel en Dans. In 2018 zijn alle kantoorfuncties gespiegeld aan het loongebouw van deze CAO en waar nodig aangepast.

⁹ De 'basis' van het ensemble: (minimaal) klavecimbel en/of orgel, cello, contrabas, fagot

Bedrijfsvoering

Financieringsmix

De Nederlandse Bachvereniging heeft de afgelopen periode gefunctioneerd op gemiddeld 21% subsidie (FPK en Gemeente Utrecht) en 79% eigen inkomsten. Deze eigen inkomsten komen uit ticketverkoop (45%) en overige eigen inkomsten uit Vriendendonaties¹⁰, sponsorbijdragen en particuliere fondsen (35%). Met bovengenoemd percentage aan eigen inkomsten lijken wij nu al enige jaren aan ons maximum te zitten. Onze fondsenwerving richt zich naast de exploitatie van de Bachvereniging op All of Bach; een belangrijk en kostbaar project dat geheel drijft op particuliere financiering.

Financiële positie 2017-2020

De Bachvereniging kan terugkijken op een periode van financiële stabiliteit. De jaren 2017 en 2018 zijn afgesloten met een positief resultaat. Dit had in 2018 deels te maken met ruime projectbegrotingen (o.a. door het niet invoeren van de wet DBA in 2018, waardoor de activiteitenlasten lager uitkwamen dan begroot) en deels met enkele onvervulde vacatures. Wij voorzien dat 2019 wordt afgesloten met een (zeer) bescheiden negatief resultaat.

Financiële positie 2021-2024

In de voor ons liggende periode zal het financiële beeld veranderen. De grondslag voor het huidige subsidieniveau is gebaseerd op de 'regeling meerjarige activiteitensubsidies' van het FPK. De nu voorliggende aanvraag valt binnen een andere regeling, terwijl wij ook rekening houden met invoering van de Fair Practice Code en er veranderingen komen op het gebied van arbeidswet- en regelgeving.

In de komende periode houdt de Bachvereniging voor de begroting rekening met de volgende ontwikkelingen:

- Een toename van de werkgeverslasten voor musici van ca. 11 tot 30% als gevolg van het stoppen van zzp-constructies: uitgaande van de speelpraktijk in de jaren 2017 en 2018 is er vanaf 2021 een tekort van minimaal € 180.000,- per jaar op de post honoraria musici, zonder rekening te houden met indexatie.
- Kostenstijgingen door het invoeren van de CAO muziekensembles.
- De wens om belangrijke activiteiten als talentontwikkeling en educatie structureel te financieren (en dus niet via fondsenwerving en incidentele giften).
- De wens het subsidieniveau in lijn te brengen met onze artistieke ambities: vaker spelen in grotere bezettingen, meer multidisciplinaire samenwerkingen en artistieke innovatie.
- Invoering van de wetten Arbeidsmarkt in Balans (WAB) en Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) kunnen tot kostenstijgingen leiden.

¹⁰ De stichting Vrienden draagt jaarlijks voor ca. € 135.000 bij aan de exploitatie van de Bachvereniging

Maatregelen om kostenstijgingen te ondervangen

Musiceren op hoog niveau vereist een frequente en veelzijdige concertpraktijk. Wij vinden het artistiek onwenselijk en onverantwoord om ons activiteitsniveau te verlagen.

- Voor het opvangen van een deel van de structurele kostenstijgingen vragen wij passende subsidiebedragen aan onze subsidiënten OCW en gemeente Utrecht.
- Het bestuur van de gelieerde stichting Ondersteuning van de Nederlandse Bachvereniging steunt onze ambities op het gebied van internationalisering, artistieke kwaliteit en innovatie gedurende de periode 2021-24 in de vorm van een bijzondere investeringsbijdrage.
- De Bachvereniging is bewezen succesvol op het gebied van fondsenwerving en blijft hierin ambitieus. In de komende jaren verwachten wij vooral een toename in de geefbereidheid van particulieren.
- Door samenwerking en kennisdeling met collega-ensembles¹¹ werken wij aan efficiency op het gebied van HR (o.a. scholing, loopbaanbegeleiding en gedragscodes), bedrijfsvoering (software, nieuwe wet- en regelgeving, AVG) en marktonderzoek. De komende jaren willen wij een aantal diensten bundelen en onderzoeken we de mogelijkheid deze onder te brengen in een coöperatieve vorm. Ook voeren wij gezamenlijk gesprekken met Instituut GAK over een pilotstudie naar de duurzame inzetbaarheid van musici.

¹¹ Een start is gemaakt met Amsterdam Sinfonietta en het Nederlands Kamerkoor

100 jaar KLM - uitzwaaiconcert in de KLM Crown Lounge voor de tournee naar Japan, 26 sept. 2019

Bevordering van educatie en participatie: "Thank you, I learned so much!"¹²

All of Bach: educatie voor iedereen

Nergens anders vind je op één plek zoveel hoogwaardige opnames van werken van Bach, voorzien van informatie, interviews en achtergrondreportages. Voor All of Bach produceren we ook specifiek educatieve video's, bijvoorbeeld over instrumenten of begrippen uit de barokmuziek. Op YouTube groeit All of Bach intussen uit tot een community, waarin Bachliefhebbers vragen stellen en met elkaar in discussie gaan.

Aanbod voor scholen

Ons educatiepakket is bestemd voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Het pakket is in samenwerking met Bureau Podium vernieuwd en wordt, na een pilot, in seizoen 2020-2021 aan de scholen aangeboden. Binnen het programma, dat bestaat uit online modules, gastlessen door onze musici en concertbezoek, ligt de nadruk op zelf muziek maken. Voor leerlingen met muziek in het eindexamenpakket is er een verdiepend programma.

Dat wij ons specifiek richten op oudere leerlingen is een bewuste keuze: het aanbod voor het basisonderwijs is al behoorlijk uitgebreid. Wij beperken onze educatie-activiteiten voor het VO en amateurs in eerste instantie tot de Utrechtse regio. Die focus past bij de grootte en slagkracht van onze organisatie. Onze ambitie is om van 12 scholen (270 leerlingen) in 2020 te groeien naar 24 scholen (540 leerlingen) in de periode 2021-2024.

Amateurs

Niet elke muzikliefhebber kan of wil een carrière als musicus ontwikkelen, maar muziek is voor velen een geliefde vrijetijdsbesteding. De musici van de Bachvereniging leveren graag een bijdrage aan het speel- en zangplezier van amateurs.

- Sinds seizoen 2018-2019 coachen onze musici het ensemble Collegium Musicum Traiectum. Dit in Utrecht gevestigde vocaal-instrumentaal ensemble bestaat uit gedreven amateurmusici. De wisselwerking tussen ervaren professionals en enthousiaste amateurs wordt door beide partijen als zeer inspirerend ervaren. <https://www.bachvereniging.nl/coaching>
- In de producties die wij brengen met Opera2Day is altijd een rol voor amateurs.
- Een groot project voor amateurmusici is onderdeel van de festiviteiten in ons jubileumseizoen.

Overige initiatieven

Onze educatie-activiteiten worden uitgebreid met meer materiaal op All of Bach, podcasts, en inleidingen en interviews rond concerten. In ons jubileumseizoen initiëren we een aantal participatieprojecten, o.a. met amateurkoren.

¹² Redbrian3655, Youtube-commentaar bij de minidocumentaire over barokvioolproject met jong talent

Publiek, data en marketing

Focus publieksverbreding

Met een groot deel van haar publiek heeft de Bachvereniging een lange relatie. Bijna 80% van onze Vrienden en bezoekers van concerten in Naarden is tussen de 50 en 80 jaar. Van andere bezoekers hebben wij geen uitgebreide data, maar we verwachten dat de bij ons bekende groep representatief is¹³. De Bachvereniging koestert de band met deze liefhebbers, maar wil de komende jaren ook nieuw publiek bereiken. Wij richten ons in eerste instantie op een jongere generatie (40+), mensen met een beperkt bestedingspatroon en publiek van niet-Nederlandse afkomst.

Iedere nieuwe doelgroep verlangt een andere aanpak. Kwalitatief onderzoek heeft ons geleerd dat de doelgroep 40+ behoefte heeft aan verdieping en bezinning. Wij spelen hierop in door meer randprogrammering te bieden rond onze uitvoeringen en te experimenteren met vorm en duur van onze concerten.

In het bereiken van publiek van niet-Nederlandse afkomst is de Bachvereniging onervaren. Wij stellen ons hierbij in eerste instantie lerend op: gesprekken voeren, kennis vergaren, kwalitatief onderzoek doen en de juiste samenwerkingspartners kiezen. Door de interculturele thematiek van de opera's die we de komende jaren brengen willen wij nieuwe publieksgroepen ontmoeten en aan ons binden. Zo groeien wij de komende jaren naar een breed aanbod dat aansluit bij verschillende doelgroepen.

Via prijsdifferentiatie, maatschappelijke acties in samenwerking met Utrechtse instellingen ('koop een kaartje voor een ander') en gelegenheidsconcerten in bijvoorbeeld zorginstellingen, buurtcentra en scholen, streven we ernaar dat iedereen zonder (financiële) drempel kan kennismaken met onze muziek.

Marketing en prijsbeleid

Met het All of Bach-kanaal op YouTube bereikt de Bachvereniging een veel jonger publiek (25-35 jaar) dan in de concertzaal. Naast de traditionele middelen investeren we steeds meer in online marketing. Het volgen van trainingen en cursussen op dit gebied is een permanente noodzaak, net als regelmatige investeringen in software en (externe) expertise. We investeren de komende jaren in ons CRM en personal online marketing.

Bach is er voor iedereen. Daarom is All of Bach gratis, werken wij bij concerten met o.a. kortingen voor studenten en CJP en hebben we een contingent 15-eurotickets bij onze uitvoeringen van de *Matthäus-Passion* in Naarden. Tegelijkertijd vragen wij voor de beste plaatsen van onze concerten in eigen beheer een prijs die recht doet aan de schaarste van deze tickets. Bij partagedeals maken wij met de zalen prijsafspraken die passen bij het beleid van beide organisaties.

¹³ Rapportages van de Philharmonie Haarlem en TivoliVredenburg uit 2019 laten een overeenkomstig beeld zien.

Data, publieksonderzoek

- De Bachvereniging neemt deel aan DIP¹⁴, waardoor we meer informatie vergaren over onze bezoekers en die van andere culturele instellingen. Dit helpt bij het aanscherpen van ons doelgroepenbeleid.
- Minimaal eenmaal per twee jaar doen wij een kwalitatief of kwantitatief onderzoek onder onze concertbezoekers. In 2020 voeren we een naamsbekendheid- en imago-onderzoek uit.
- De Bachvereniging neemt deel aan de werkgroep "Muziek voor iedereen" van het Utrechts Muziek Overleg (UMO). In het voorjaar van 2020 wordt een gezamenlijk onderzoek uitgevoerd naar diversiteit en inclusie (programma, publiek, partners en personeel) bij de Utrechtse muziekgezelschappen: een 'nulmeting' als start voor een actieplan.
- Door ons eigen ticketverkoopsysteem beschikken wij over bezoekersgegevens van onze concerten in eigen beheer en hebben wij inzicht in de voorkeuren van ons huidige publiek.

¹⁴ Digitaal informatieplatform Podiumkunsten, een gezamenlijk initiatief van NAPK, VVTP en VSCD

Geografische spreiding

Positionering in stedelijke cultuurregio

De Bachvereniging maakt deel uit van de stedelijke cultuurregio Utrecht. Wij prijzen ons gelukkig met onze positie in het hart van het land, in een sterk groeiende stad die rijk is aan hoogwaardige kunstinstellingen, zeker in de (klassieke) muziek. Binnen de stad hebben wij een aantal samenwerkingspartners, zoals het Festival Oude Muziek, TivoliVredenburg, het Nederlands Vioolconcours, het Nederlands Kamerkoor en Collegium Musicum Traiectum. De Bachvereniging neemt deel aan gezamenlijke culturele activiteiten in de stad, onder de vlag van Utrecht Marketing.

Overige samenwerkingspartners, oriëntatie op maatschappelijke domeinen

- De Grote Kerk Naarden is een belangrijke en gewaardeerde partner van de Bachvereniging. Onze gezamenlijke honderdjarige passietraditie is opgenomen in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland¹⁵.
- Tussen de Grote Kerk Naarden, de Bachvereniging en de stichting UAF (Universitair Asiel Fonds) zijn gesprekken gaande om in de komende jaren de mogelijkheden tot culturele samenwerking te verkennen.
- Met het Alzheimercentrum ontwikkelen we projecten om de *awareness* rond dementie te vergroten. Dit zal o.a. resulteren in een concertreeks met verteller Philip Scheltens (directeur Alzheimercentrum), beeldende kunst en muziek.

Landelijke spreiding

De Nederlandse Bachvereniging heeft primair een landelijke functie. Buiten onze kernsteden Utrecht, Naarden en Amsterdam (waar we eigen series hebben) spelen wij gespreid door het land: van Groningen tot Maastricht, van Arnhem tot Middelburg, van Kampen tot Maassluis – op zoveel mogelijk plekken willen wij zichtbaar zijn. Door de samenwerking met Opera2Day spelen wij – buiten concertzalen en kerken – ook de komende jaren veelvuldig in het landelijke theatercircuit. Een punt van zorg blijft het spelen van groot bezette werken buiten de Randstad vanwege de disbalans in kosten en inkomsten.

Online bereik

Voor iedereen die onze concerten niet kan bijwonen is er All of Bach. Op YouTube telt All of Bach eind januari 2020 ca. 100.000 abonnees en ruim 14 miljoen views. Het grootste bereik hebben wij in de leeftijdscategorie 25-35 jaar. De internationale view-lijst wordt aangevoerd door de VS, gevolgd door Japan, Duitsland en Mexico.

¹⁵ <http://www.immaterieelerfgoed.nl/nl/page/5581/matth%C3%A4us-passion-door-de-nederlandse-bachvereniging-in-grote-kerk>

Internationalisering

De Bachvereniging is een internationaal georiënteerde organisatie. Wij werken met gastdirigenten, regisseurs en musici uit de hele wereld en staan via All of Bach in contact met een mondiaal publiek. Versterking van ons internationale profiel is een speerpunt voor de komende jaren. Uitgangspunt is eenmaal per twee jaar een intercontinentale tournee, waarbij Japan (en regio) voor ons een groeimarkt is.

- Na onze succesvolle Japanse tournee in 2019 zijn wij met Kajimoto Concert Management in gesprek over een vervolgtournee in grotere bezetting (juni of oktober 2022).
- Structurele samenwerking met Bachfest Leipzig: na het slotconcert van het festival in 2020 zal de Bachvereniging ook aan de edities 2022 en 2023 haar medewerking verlenen.
- I.h.k.v. het Internationaler Bach Wettbewerb Leipzig Orgel 2020 stelt de Bachvereniging voor de winnaar een 'Sonderpreis' ter beschikking in de vorm van een orgelopname voor All of Bach in Leipzig, i.s.m. Ton Koopman.
- Met de Internationale Bach Academie Stuttgart zijn meerjarige afspraken gemaakt voor 2020 (cantates), 2021 (Hohe Messe) en 2022 (programma n.t.b.).
- In 2021 spelen wij opnieuw in het Konzerthaus Wien (cantateprogramma).
- Concerten en opnames voor All of Bach vinden in 2021 o.m. plaats in Weimar, Thüringen, Naumburg en Freiberg.

Tot slot

De Nederlandse Bachvereniging spant zich met trots en plezier in om iedereen te laten genieten van de muziek van Bach. Wij hopen de waardering voor onze activiteiten te mogen blijven verdienen!

